Mmepe

AKU N' UBA

Ihe Achoro: Ezi Iwu Okwu Aku N' Uba, Abughi Enyem Aka — **Otu Nkeji Iri Tinkom ise na-ato** — **5**
Oga esiri obodo obula ike na emmepe-emmepe inweta Enyem aka onu ego immepe be ha.

Ihe Gomenti Na Emefu O Bu Ezi Ihe? — **Nkeji abuo na Tinkom asato** — **3**
Ihe gomenti na emefu Nkwado umu aku N'uba bu akuko ojoo n'oga n'ihu aku n' uba.

Owuwa Anyanwu Nwere Enyem Aka Karia Odida Anyanwu N'ime Afo 1990s — **Nkeji abuo Iri Tinkom abuo na isii** — **4**
Ekpebieala Oke ububo enyem aka ime afo iri

NDIOM

Ka Nzuko Afo Ise Beijing Gaachara — **Otu Nkeji iri Tinkom ato na asato** — **13**
Inyom na akwanye oku ebe isi ochichi obula no iweta na mmechi Ikpa oke n'etiti nwoke na nwanyi.

Isi Obodo N'uwa Mmekoo Nwoke Na Nwanyi Kachasi — **Otu Nkeji iri Tinkom ato na otu** — **14**
Mba South Afirika Kachasi new Nkowa n' Uzo mmeko Nwoke na nwanyi n'isi obodo n'etitiMba Uwa

Mmeghide Inyom N'etiti Uwa Niletu — **Nkeji iri Tinkom abuo na-isi** — **13**
Akuko nwute mmeghide Inyom n' etiti ufodi obodo nke uwa

MBO

Ndi Oru Na Mali Emeriala Na Mbuli Elu Ugwo Oru — **Nkeji ato na iri Tinkom ato** — **8**
Ndi oru na Mali si na Njeghariri iwe puta Nwetara ezi ihe n'aka Gomenti.

ORA OBODO

Otu Na Eweghi Aka n' Usoro Gomenti Na Ebu Agha Odi Mma N'ime Sri Lanka — **Nkeji abuo na Tinkom iri na asa** — **12**
Otu na enweghi aka n' usoro Gomenti na aturu Gomenti aka mgba Ikwusi Ajoo omume ya n'udi Iche-kwa iri ngari.

Gburu Gburu

NCHE - KWA

Usoro Ahia Nche-kwain — **Tinkom iri na ise** — **12**
Nzunzu na mmeko na ebu agha meghide chi okike uwa Enwela Agba M Onya Ohuu Ogbe Nleeta

Umu Ihe Nche Kwa Na Madagascar — **Nkeji ato na Tinkom iri na otu** — **9**
Andringitra n'odida Owuwa Ayanwu Madagascar diUgbua Nyere ndi Njem Nleeta

Umu Ihe Eseere Bu Igba Na Chi Okike AdilaOtu **Nkeji na Tinkom iri na** **3**
Inwere ike ihu umu ihe esere ese nke chi okike ugbua n'igwe Internet.

Ndi Ekwesighi Bu Nsogbu Nyere Oke Ohia, Tanzania **Nkeji abuo na Tinkom iri na itolu** **6**
Ezigbo obosara ala oke ohia hectare di iri nde ato na ato nkeTanzania no ugbu a na nsogbu

NYUTOO NA I LA N'IYI
Phillipines Na Elee Anya Usoro Ohuru Ikpofu Ahihia **Nkeji abuo na Tinkom iri na ato** **4**
Manila ejighi anya oma acho uzo ohuru aga eji na ekpofu ahihia n'ihi ebe nwufu ahihia na ejula

NDU OKE OHIA
Mbeleta Aka n'oku Azu Mmetutere Mba Ghana **Nkeji ano** **7**
Itu aka oka ibe n'usoro agba ohuu oku azu ji nwayo emetute oku azu mba Ghana.Umu Ahihia Ekwe ghi-ekwe Akparala

Obosara Ala Owuwa Anyanwu Afrika **Nkeji abuo na Tinkom iri na abuo** **6**
Umu ahihia ndi ahu katara ahu akpagbueala, umu *obosara ala owuwa Anyanwu Afrika Ngalaba Umu Ntakiri*

Ubochi Ichu Nta Enyi Ulo **Nkeji ise na Tinkom iri** **10**
Anya ukwu mere anu ulo jiri nye eze umu bu a onu odum okpu eze ya.

Ugo Na Aguba **Nkeji abuo na Tinkom asa** **12**
Nwa oke okpa na ugo buvu ezi enyi ma ichoo aguba gbakere ha

Kedu Etu Oturu Kpo-Kpo Si Atu Onu Na Osisi Kporo Nku **Otu Nkeji na Tinkom abuo** **11**
Zute nnunu na-atu onu na ogwuru gwu osisi kporo nku maka akwu ya

Kedu Etu Enyi Mmiri Si Eche-Kwa Onwe Ya N'aka Ndi Iro? **Otu Nkeji na Tinkom iri na otu** **11**

Akuko

Ihe Gomenti Na Emefu O bu Ezi Ihe? **Nkeji abuo na Tinkom asato**

O ga bu ihe itu n'anya ma otutu mba Afrika mata na ihe Gomenti na emefu abughi Nkwado usoro aku n' uba. Nchoputa otu akporo Nkwado muta nke no na mba U.K na ihe emefuru n'umu ihe na abughi oru mbo na eriri egosila mkpotuoo onodi aku n'uba . Nke a kachaa di ire na obodo dika Naijiria ebe umu oku obula leere anya ebe oru Ngo si n'aka gomenti. Umu oru Ngo ndia butere Ntybata erimeri, akuru ngwa oru na akpa uche iru oru ndia. N' ihi ya okwu aku n'ubaenweghi nigboroogwu ma otu.

Oru nyocha mmefu a gbara na Tanzania bu obodo etoolite- ettolite nwere umu ihe di iche iche chere yaaka ngba bu nke butere umu ihe iku ajo n'ala. Nchoputa a gosin na n'umu ego ama emefaare na ebute oga n'ihu iga ije ariri. Nchoputa a gaara n'ibu igosi mbelata mmefu onu ego
nke butere ihe si ike n'usoro okwu aku n'uba

Nchoputa a gosiri na enwere uzo ato gbara okpuru metutere obodo ndia na etoolit - etoolite ndi a gunyere oru mbo ma o bu mmefu na nwunye, enweghi mbo ma o bu mmefu na oriri la na okpuru kpu mmefu n'isi mmadu.Nwunye umu ihe n'etiti obodo ndi na etoolite-etoolite enwghi uru n'usoro Okwu oku n'nba. Ebe aturu anya udi ego mmefu a mita mkpuru oma N'usoro aku n'uba. Oke oriri so gbue onodi aku n'uba. Ma mmefu onu Ego ebe usoro ahu ike na muta di metuteye umu mmadu nyeve aka nkwado aku n'uba.

N'ikwado kwa aku n'uba, isi ochichi obodo ndia na etoolite etoolite kwesiri igba mbo mbuli elu mmefu ego na muta, usoro ahu ike. Ekwesiri igba ndi oru nkiti ume. Umu usoro iwu ohuru ndi a kwesiri inwe mgbasa ozi maka inabata ndi nkiti si mba ofesi inwuye ulo oru mbo na enye maka.
ID21/Obasi Ogbonnaya

Ezi Umu Ihe Esere Ese Nke Chi Okike Adila **Otu Nkeji iri Tinkom iri na**

Ihe kariri iri puku umu chi okike esere ese bu, okachaa mma achikotara onu n'etiti mba uwa ga aputa ihe mgbe na-adighu anya Nyere mmadu nile ikiri site na pii mkpochi. O bu ndi otu kwado nche-kwa Nke etiti mba uwa na canon bu ndi bu akum nguru igwe na ngwa oru metutere anya na akwado nke a.

Na mmeme Ngozi oba akwukwo emere na Franfurt na mkpuru abali irina ise nke onwa iri, otu abuoa, gbaghideren'amuma Ngozi umu ulo ihe esere ese. Oha na eze ga ekeete oke ya n'ime Okara afo puku abuo site n'igwe Internet. Ma ha ga ejogodu Usoro ngwa oru ha kpoogachi oyinyo umu ihe ndi a maka muta na Mgbasa ozi.

Umu ihe ndia bu puku nde puku ihe esere ese bu nke esere ka mgbe imefo 1964. O bu ndi osisee mmadu nari ise n-etiti ihe mba uwa chikotarankea. Ozi onyi nwetere na ekwu na nke a bu ntupe nye azu. Umu ihe gbasatara oru Ngo, ogbe nkeji uwa n'umu ka ana akwadobe nso nso a.

Nkea bu igba-kwunye aka oru wwf aji agbasa ozi n'etiti mba Uwa nyere ndi oru nka
Osi WWF

Uwuwa Anyanwu Ka Nwe Enyem Aka Karia
Odida Anyanwu N'ime Afo1990 **Nkeji abuo iri Tinkom abuo na isii**

Ka nba Soviet Union daara, enwere nnukwu ujoo, na enyem aka si mba Afrika jee obodo ndi ahu na etoolite etoolite n'etiti mba owuwa Anyanwu Europe. Nchoputa a putara ihe afo iri mba Afrika tiri mkpu maka inapu ya nwuyeju umu ulo oru mbo nke ndi isi ocha jiri meghide ya.

Nkwekorita akwukwo nyochaa, ka aguputara n'onodi nzuko Kwa afo 1999 enwere na United Kingdom Development Asociation (DSA) Akwukwo a koowara umu ihe ndia bu nkwado Enyem aka nke otu okwu aku n'uba nyepuru n'ime ayo1990. Okwuru na enwere mbelata nkwado enyem aka na odida anyanwu ebe enyemaka chigharii ebe owuwa anyanwu na oge mgbe ahu. Otu okwu aku n'uba amatagbi nke a n'ihi mgbanwoe onodi enyem aka nke otu a

Umu obodo ni le a ana enyene aka na etoolite etoolite ka akporo odida anyanwu n'ihi onodi ha di n'odida anyanwu akara uwa okirikiri.

Umu akuko si n'aka otu a gbara ka mgbe ime afo 1990 wee rue afo nihu ibu kwadoro nchigharia jeere owuwa anyanwu nke bu kwa mgbkwunye enyem aka nleeru anya gosiri mgbanwoe n'umu
ihe edeegasi na etu esiri kee ego enye m aka ma zoo Nchigharin ya site na mba Afrika jee owuwa Anyanwu Europe, ma nwe mbelata onu ogu enye m aka n'etiti Afrika.

Muta nke otu a Chooputra umu mgbawoe nke otu okwu aku n'uba jiri koowa enye m aka nke gunyere umu enyen aka gboro mkpa n'etiti mba uwa. Nkea bu ihe di iche n'usoro eji hiwe amuma enyem aka. Enwere ike inabata na mgbanwoe sitere n'umu ogu enyem aka iji nye
aka ebe odida no.

Ndi otu muta a tuputara umu usoro ndia maka igboo umu aghoom Nke gunyere:-

? Nkewa enyem aka onu ego emefuru igboo umu nsogbu etiti na ndi eji akwado mmepe

? N'udi ozo otu okwu aku n'uba nwere ike igbanwo nkowa Nkwado enyem aka ya nke gunyere ego igboo mkpa umu Nsogbu di iche n'etiti

? Inwe ndi nkiti nleeru anya akwukwo ego maka ichikota onu Ego ndi nwetere na obodo ndi nwetere onu ego a karia ndi nyepuru onu ego ime nkea

DSA

Phillipines Choro Uzo Oharu Iji Kpofu Umu Ahihia **Nkeji abuo na Tinkom iri na ato**

Manila bu isi obodo Phillipines n'odida owuwa anyanwu , Asia ewepulaala iwu obodo maka ezi oyi gburugburu obodo makaIkpochapu umu ahihia n'etiti ime obodo a.

Usoro iwu a choro ka ekeesa umu ahihia nda n'uzo ano bu umu akpa plastic, ahihia ndu maka umu ihe ndia na ere ere, akpa oji maka ahihia nke umu ahuhu ga eri, ebe akpa obara ga bu maka umu ajoo n'a ahihai ndi ahu nwere ike ibute oria ofufe ebe ndi mmadu no. Nke ughie maka ngwa oria ulo ogwu. Mbu ana atukota umu ngwo ngwo ahihia onu ma kpofu ya na otu ebe n'ime obodo ana ekpofu ahihia.

Usoro agba ohuu a putara ihe manila mgbe ebe ha na ekpofu ohihia malitere jupute na ahihia ma choo kwa mmechi. Ma na ha enwebeghi ebe ozo aga ekpofu ahihia. Ndi oru n'etiti manila malitere iti nye umu iwu maka mkpofu ahihia, nke a bu igbochi nsogbu nke nkeaga ebute.

Ndi nkato amaliteela ikwuto iwu ohuu o dika ihe gburu oge ma di kwa suke suke. Ha kwuru na usoro nkesa umu ahihia aputabeghi ihe. O bu ezi okwu n'uzo ogbe manila ji ekpofu ahihia bu ikpo ya oku na ki ya n'ala di ezi. Ma etu ihe siri kwuru ime obodo choro ikwusi nke a kpam kpam n'ime afo 2003, ma weeputa kwa ogbe mkpofu ahihia ndi a maka ibara ha uru.

Umu nsogbu nke ha turu anya bu onu ego olee o go ewe ulo obula maka Etu esiri kesa umu ahihia ndia. (Ihe dika USD otu maka iri akpa abuo.) Ikpo ko ya aghara aghara na iwu siri ike maka iweputa umu akpa ahihia ndia tupu ugbo ala na ekpofu ahihia erute. Iwu ndi a sitere Iri abuo n'ise USD wee rue mkporo onwa isii tinyere oru ime obodo.

Na agbanyegi umu nsogbu nile a, ndi nile nke bi n ime ogbe a chere na oteekariri iwu a gari iputa. Ha leere anya na nke a ga enye aka mkpoko ntuleghari umu ahihia ndi a ama eliri n'ala
ufodi obodo ndi ozo nwere ike izere usoro amuma mkpofu ahihia nke manila maka izere ya iji wee so onodi mkpofu ahihia n'ime mba Afrika.

Ihe Achoro:- Ezi Iwu Okwu Aku N'uba,
Abughi Enyem Aka **Otu Nkeji iri tinkom ise na ato**

Umu obodo ndi a na etoolite etoolite ga enwe nsogbu enweta enye m aka si etiti mba uwa maka iji wee kwado usoro amum mmepe nke etiti na mgbe odi n'ihu ihe na choro bu umu obere egomgbazinye ma Ubara muta banyere okwu aku n'uba n'aka obodo ndia na ebinye ha ego. Nke a bu maka usoro ohuu nke ulu oba nke etiti mba uwa weeputra choro usoro iwu okwu aku n'uba kwu chim. Otutu umu obodo ndi a no mgbazinye ego enye m aka na elee anya ulo oba ego nke etiti mba uwa inye ha usoro ha ga agbasoro.

Oru nyocha nke a imere na Mahadum Nottingham nwere Nkwado mba United Kingdom, ngalaba nkwado nke etiti nwe kwara nkwado ebe Ulo oba ego etiti mba uwa no. Nchoputa na gosiri na agbasighi ike n'etiti obodo ndi na enweta enye m aka kachasi noro n'aka obodo ndi ahu okwu aku n'uba ha na esighi ike.

Ana tuwa anya onu ego eyem aka, maka iwunye umu ulo oru mbo ma ndi oji ego achi nta oku na adaa mba mgbe ndi na enye wa umu enye m aka akwusighi ike. Nkea bu ama m okawa Oliver Morrissey bu otu onye na ndi chiko tara umu akuko a. Mgbe enwere ihe itu egwu nke a ga emetute onochi aku n'uba. Nyocha a leebara anya n'etiti obodo iri asato na asato bu obodo ndi a na etoolite etoolite.

Dika nchoputa a siri kwue, akwusigi ike a meetutere onodi aku n'uba uzo abuo. Nke mbu nwere ike imeetute usoro aku n'uba na akwusighi ike n'uzo, unwu, oke Idie mmiri, onu ahia aghara - aghara. Nke abuo bu akwusighi ike a nwere ike igbu umu iwu na nwunye ulo oru mbo.

Umu ihe ndi ozo bu mbelata ezi enye m aka na nkwado onodi aku n'uba. Uzo ndi a ga esi gboo ya gunyere Nkwalite usoro iwu onodi okwu aku n'uba nyere obodo ndi ana agbazinye ukwuru chim ya na obodo ndi na enye enye ha ileeru anya n'etiti obodo ndi ahu ohere akwusighi ike no maka ikpaohisi ya.

Ndi Ekwesighi I No Ebe Ahuru Ha, Bu Nnukwu Nsogbu Nyere Oke Ohia Tanzania

Nkeji abuo na Tinkom iri na itolu

Mba Tanzania na eri ariri banyere nari puku ise obosara ala hectare bu ezi ohia kwa ayo n'ilu ndi ahia oku osisi no ebe ahu. Dika akwukwo ozi bu isi okwu "Gbute na Oso Ndi ekwesighi i no na azu ahia osisi na ogbe ha." Akwukwo a na ekwu n'aka ndi isi ochichi no n'ime ikpa uru a, bu nke na etinye obosara ala di iri nde ato na-ato hectare na ihe iyi oke egwu.

Ikpa umu uru oke ohia a na iri ngari Nchikota aka oru tinyere ajoo aka Oru nke ndi otu oru custom bu ihe ndi nke meetutere obodo ndi a Gunyere- Kenya, Senegal, Ghana, Naijiria, na Cameroon.

Akwukwo a koowara na Tanzania enweghi usoro gbasiri ike ine nche-kwa oke ohia. N 'ihi akuko a ka onye isi obodo mba Tanzania bu Prime Minister Fredrick Sumaye jiri nuo iyi ikpa ndi ahia igbu osisi a eze.

Onye ji okwa nnukwu ode akwukwo nke ulo oru aku ime ala na njem nleegbari anya bu Philemon Lubanjo kwetere n'u odi ndi oru na aru n'ulo oru oke ohia a nwere aka n'uzo na ezighi ezi na ahia mgbere osisi a. Elee kwara ha anya dika ndi nke na ejikoo aka egbu umu anumanu ndia. Mana na ogoro na o bughi ezi okwu na ndi oru ngalaba nchekwa ndu umu anumanu a nyere aka esi umu anu ndia dika ndi otu di nta Tanzania siri kwue. Ndi ozo nke ana enyo enyo n'usoro ahia osisi a bu ndi nke na atu mgbere ahia osisi nke gunyere ndi nkiti, ndi na akwo osisi na ndi ulo oru na eche kwa umu osisi a.

Lubanjo Kauru na ila aku n' 'iyi metutere oke ohia n'umu ebe nehe kwa di iche iche. Otutu ndi a enweghi akwukwo ikekere eji egbu osisi, nku manu na unyi.

N'iyi kwusi unwu ndia, isi ochichi amalitela irio enye m aka ndi ime obodo nile nke bi na akuku ebe ahu. Enweghi uzo ozo aga eji enweta ihe eji emenwu oku meere ndi ime obodo jiri akuru ohia a dika ebe igboo mkpa ha. Ana akuziri ha iche kwa umu oke ohia a karia ila ya n'iyi maka uru nwa obere mgbe.

Ehiwe kwala ndi oru uwe oji n'etiti okporo uzo ndia maka ikechi ma o bu jighide ndi nke na onweghi ikikere ime ihe obula n'ohia a

Environmental News Network

Umu Ahihia Ekweghi-Ekwe Akurula Obosara, Ala Owuwa Anyanwu Nke Afrika

Nkeji abuo na Tinkom iri na abuo

Nnukwu Obosaa ala na efughi ego nke owuwa anyanwu Afrika eji akwado nduumu anu bu ebe ahihia juputarano na nnukwu ujoo n'ihi ajoo ahihia. Ahihia akporo Tarchonatus Camporatus bu udi ahihia a na akpa ike na adiwa na mmiri bu nke bu ajo oria n'iyi, osimiri, odo mmiri na odigiri otutu iriafo n'etiti odida anyanwu Afrika.

Ahihia a akporo Tarchonantus Camphoratus ka ama kwa ka Masai, aha leleshwa ka achoputra ir apo ato gara aga. Ndi muru maka ekere uwa kwuru na ahihia nwere ume ibi na ogbe obula ma obaghi uru obula. O na akpagbu umu ahihia ndi ozo bu ebe ahihia juputra ebe anu ma o bu
Mmadu adighi eri ya.

Ahihia a nwere ike ikpara ala dika akwukwo ozi a siri kwue si owuwa Anyanwu Afrika bu kwa akwukwo mbiputa ogugu kenya nke gunyere umu ugwu okwute bu Agha bu ebe o na etoowe otutu ma gba mgboro ogwu gbasara n'umu aja na enyegi umu ahihia ndi ozo ohere tumadi akwukwo ogwu.

Ndi muru ihe gbasatara ekere uwa, kwuru n'ubara ahihia a, adila okpukpu amo. N'ime iri afo ato bu nke kpachi koro otu nari puku hectare na iri ato na mba kenya nani, tumadi na agbata di n'etiti ugwu Rift. Na Laikipia mgbago ugwu Kenya mgbasa ahihia a churu umu anu izoo ndu ha. Nke a butere umu nsogbu nyere ndi na akpa anu ichoo erimeri umu anu. Ebe o bula ahihia leleshwa kpara, ndu umu anu n'ohia na ekpochapu kpam kpam.

Ufodi ndi oru okere uwa amaala okwa, n'oburu na eche kwaghi ahihia Leleshwa, n'ufodi ala ahihia nke owuwa Anyanwu Afrika ga nwu ma Kponwu. Ma etu osila di odika achoputra umu manu n'ime ahihia a, ebe ndi oru muta ihe omimi na gba mbo ichoputa uru o ga baa. Nkea butere inwe olilee anya na nkea nwere ike nche kwa mgbe owuwe ihe ubi n'odi n'ihu

ANF Wildlife News

Ihe Ejiri Mara

Mbeleta Aka N'oku Azu ji Mba Ghana Aka Nkeji ano

Oku azu na mba Ghana, no Ugbua na nnukwu nsogbu n'ihi ubara ndi oku azu si ime obodo ikpee mmiri ha na ubara aka oru nta n'uzuagba ohuu umu ugbo eji aku azu n'ime oke osimmiri Nsogbu mbu ha malitere iputa ihe mgbe usoro omenala na egosiwe udi nri azu di iche iche nke ndi nile bi n'akuku osimmiri ada chaghi nke oma.

Agbanyegi umu ufere oyi, onweghi ihe o bula gosiri n'emume a abiala Gafee. Omenala oku azu ndia na ejuputa n'umu nri azu di iche iche,Obughi umu azu, n'ihi na odebeghi anya amalitere oku azu obere azu ndia n'ubara bu nke ndi oku azu na awugharazu na osimmri.

Na ikowa nkea, bu ike usoro mkpari onu ochi ejiri mara etiti mba Afrika ga puta kwa ihe. Ndi oku azu no ime obodo Accra bu isi mba GhanaTukwasiri uko azua n'akora umu azu nghaazi omumu ya. Ndi obodo na enwe kariri nwute gbasatara nghazi omumu a wee na ahuta nsogbu ndia dika ilaaghadi azu n'onodi a.

Ma etu osiri kwuru otu onye n'ime mmadu ise ka oru ya na eteenye eleenye, n'ihi na otutu ha na aku oku azu, na emechaa kwa ma na atu mgbere ahia ya. Onye ji okwa Deputy Director ulo oru oku azu bu mazi George Hutchful kwuru na enwere ihu ubochi adighi mma mgbe odi n'ihu maka nke a.

Onu ogugu na uda ibu azunazi agbadata nke ukwu n'ihi n'azu ndi ana akuwa di obere tupu egbue ha. Nkea na ebute ndaghachi azu na enweghi ego n'etiti ulo oru a. Otara ha uta na etu ha si nachi kota aka oru oku azu bu ihe na enye mba Ghana mbuli elu n'oku azu.

Mazi George Hutchful kwuru na gomenti na agba mbo ikwusi nsogbua site na itinye iwu nwere onu ogu azu olee ekwesiri igbu bu nke oru nta n'uzu mebiri. Onu ogu olee enyedebere na Ghana bu igbu azu di nari puku abuo na iri ton kwa Afo. Ma agbasogbegi usoro a ma otu.

N'ime afo iri gaara aga, kwa afo ana egbuwe nari puku ato na iri ise ton na nari puku ano. Mazi Hutchful kwuru na iri puku asoton ka ana ebuatawa kwa afo iji meejuputa onu ogu obodo choro.

Azu bu otu uzo esi enwe protein bu anu ana eriwe na mba Ghana tumandi n'etiti Ime obado ndi ahu mmepere emmepe. Nsogbu ndi a ga obawa nye ma esoro amuma ihe osise obodo enyeye na Ghana. N'ime iri afo abuo n'ihu ihe kariri okara ndi Ghana di nde mmadu iri na asato ga ebi n'etiti ime obodo mmepere emmepe, nkea ka mazi G. Hutchful kwuru ga ebute onu ogu ga eri nri azu ibawanye.

Ndi nke na aku oku azu n' ime obodo amarala aka mgbaa. Ha mere ka ndi otu ha inu iji umu egbenduru egbu azu.

Dika onye isi oche oku azu ime obodo mumford bu onye nke duru ndi a n'iyi ha na Mmai aka mere, onye nke daara iwu a ga eji aka ghoro ogu mmuo ndi mmiri. Enwere ihe kariri ugbo amara puku itolu ebe okara ya nwere igwe ugbo ala bu nke eji aku oku azu n'etiti ime obodo otu nari iri asato na itolu n'usoro ikpere mmiri Ghana di nari ise iri ise kilometres.

Ugbua, Gomenti ga na enyochasi umu ubu ugbo aku azu. Ekwuru n'obu KoreanKachasi nwe umu ugbo ndi a eji egbu azu. Otu oru nyochaa amitala mkpuru oma. Ano n'ime ise ugbo mmiri geji egbu azu enyo chasiri na ogbe odo mmiri tema ka ndi oru ngalaba oku azu kechiri

Edward Ameyibor

Ndi Oru Mali Nwere Mmeri Na Mbulu

Elu Ego Ugwo Onwa **Nkeji ato na iri Tinkom ato**

Ndi oru Mali nwetere percent asa na ego ugwo onwa ha site na ezi Njeghariri iwe nke ndi otu ndi oru gbara.Njeghariri iwe a nwetore ha ihe kariri ego ugwo onNa bu Nke malitere n'ime onwa iri a. Aga emeghariri onodi ugwo onwa ndi oru nile bu nke ga adi ire malite n'ime onwa mbu. O bu ndi otu okacha mara muta umu ihe na ndu mmadu, gomenti na otu nnochite anya otuoru bu onye minista onodi ulo oru ndi oru na enyem oru ga eleeba anya n'usoro ugwo onwa a. kea gunyere ousmane oumarou sidibe.

Ububo ndi ozo nke ha na gomenti kpara leebara anya n'odi mmandi oru nke gunyere onu ihe ahia umu nri ikwuru otu onu bu nke jibu iri percent wee ria n'afoa. Ozo ya bu ibudata onu ahia oku Latrik Kilowatt ana amuwa kwa awa nyere ndi oru. Umu ihe ndi a malitere idi ire bu nke nabatara ezi okwu oru n' oru umu mmadu.

Otu onye oru kwuru na mgbe umu ihe ndi a ga amalite idi ire bu okwu nkwa siri ike.

Ma ufodi ndi oru turu egwu n'onu ahia a nwere ike iri ma etinye kwue ego n'ugwo onwa. Anyi ga elee anya innata etu ndi ahia ga esi eso mbuli elu ugwo onwa, n'ihi na ha soro bulie onu ngwa ahia ha, anyi ga alaghachi azu ebe anyi no na mbu nkea bu otu onye oru UNTM no nwayo ilee umu ihe na agbanyegi etu ndi oru nta akuko si agbasa ozi a bu ihe okpu. Ochetere ime afo 1994 etu iri percent mbuli elu n'ugwo onwa na agbanyegi mbudata onu ego CFA Franc esighi baa uru, ma umu onu ahia riri elu oji. Ma etu osila di ihe ka kwu etu esi eregasi ha n'etiti oma ahia .

Mamadou Bathily bu otu onye so wee kpa ububo a, kwere nkwa onu ahia idi ka esiri hu ya, ebe aga enye gomenti ntuzi aka etu ha ga esi jigide unu ihe ndia idi onu ala.

Mbuli elu nke ugwo onwa a, bu maka ndi ori bekee no na ihe ntarama ahuhu k'a mgbe. Agaghi anabata ya ma otu ma oburu n' onu ahia ngwa ahia dika eresi, mmiri ara ehi, manu nri, manu oku na millet arai elu ikpochapu ego a etinyere, nke a bu okwu Bathily.

N'onodi nke ya, sidibe kwere nkwa mmejuputa ihe nile bu ububo ya na ndi otu oru nwere.

Ndi otu ozo nabata kwara mbuli elu ego ugwu onwa a bu ndi Confederation Malian workers Union (CSTM) bu ndi nke nupuru isi iso nye na otu, na njeghari iwe. Amadoun Anion Guindo bu onye isi out (CSTM) kwuru n'a agbanyegi na mbuli elu ugwo onwa bu ihe mbu. Ma na ozighi ezi na ha ga na ebu agha mgbe nile.

Ndi otu CSTM na ha ejikere kwa imalite Njeghariri iwe ka akwusi enweghi oku aghara aghara ana enwe Na na ege Okochi n'ala ha. Ndi oru nkiti no kwa n'amuma ijee njegbaririiwe maka mbuli ego ugwo onwa ha, bu nke ha daara mba isonye mgbe ububo no na aga n'ihu.
IPS

Agbam Onya Ogbe Nleeta Ohuu Na Madagascar **Nkeji ato na Tinkom iri na otu**

Andringitra bu ogbe nleeta ohuu ugbu na madagascar, nyere ndi njem nleeta. O bu n'onwa iri ka emmepere ma buru na obi imita mkpuru oma dika ndi otu oru nche-kwa umu ndu anu ohia nke etiti uwa si ezi ozi ya mere ejiri keewaputa ya. Ndi ozo aka ha no kwa n'ime ya gunyere National Association for the Management of Protected Areas (ANGAP) isi ochichi Madagascar na otu enyem aka si mba Germany. (KFW)

Andringitra di iri puku ato na otu , otu nari iri isii ma too utee ya n'etiti ogbe nche-kwa agba ochie - bu Ramonafana na isalo. Umu ihe ndi mere ya okacha mma, bu umu anu di iche iche n'umu osisi, usoro oke ohia ato juru oyi, nguchi oke ohia umu ugwu bu ahihia na mkpume edoro onodi chi.

Ihe ozo bu ugwu Boby Peak di puku abuo nari isisi, iri ise na asato bu ugwu nke kachasi elu n'etiti obodo Madagascar ma nwe kwa uzo esi aga ya.

Ogbe nleta ohuu a nwere ihe maka ndi njem neeghariri anya nkea bu okwu onu ndi otu wwf n'ime abali asato nke onwa iri. Otu okpuru kpu ihe nke ebe a bu inye oheye ndi oruihe omimi imenehoputa ha bayeye muta ogige na usoro iri elu ji oke ije. Enwela uzo ije di kilometre iri ano na ogbe ano ndi ozo akwadobeye maka ndi njem n'ime ogbe nleeta ohuua.

Umu ihe nile ndi a ka akwadobeye na Andringitra ka mgbe ime afo 1993 bu maka igbaa ndi nile nke na abia ebe ahu ume na ikwado nche-kwa ogbe ebe ahu.

Umu ime obodo sonyere n'umu mkpebi ububo kwesiri nchekwa na nkwado ogbe ndi a n'udi omumee ya.

Isi atumatu ogbe nleeta ohuu bu nkwado njem nleeghariri anya ga eche-kwa aku a uba ebe ahu ma nye kwa aka itu ndu manu n'etiti ndi ime obodo ma na agbasa kwa ozi odi n'ala ha.

Eweepu ala okoro oke ohia ndida anyanwu na ndida odida anyanwu, Andringitra dika ebe ezumezu ihe nile ejiri gozie mba Madagascar no nke onye nchikota oru otu Integrated Conservation Development project bu Lantosa Ramarogaona n'ulo oru ihe mmeme nke WWF Madagascar.

Ihe kariri puku mmadu iri na ise bi na ime obodo otu nari inise na isii bi n'akuku ogbe ohuu a. Etinye kwara ha n'umu oru Ngo nke ogbe nleeta ohuu a.

Ihe kachasi ikikere oru ngo nke nkea nwere si imee obodo Betsileo, Bara, na Tanala. Nkea bu okwu Joseph Ralaiarirony ji okwa Director oru Ngo a. Enwere ndi nke nabatara ma nye kwa ohere iru our n'umu Ngozi nile n'usoro omenela maka iche kwa umu oku ogbugba na oke ohia. N'ihi mmasi ha oru aka ha kwusiri ike *WWF*

Ngalaba Umuntakiri

Ubochi Ichu Nta Anu Ulo **Nkeji ise na Tinkom iri**

[N'umu akuko agba ochie nke Bushman si ndida Afrika, Anu ulo na eribu anu ma buru di nta ana tu ujoo]

Onwere otu nnukwu enyi na atu ijoo bi n'odoo mmiri. O bu ezi di nta mara nka ma nwe oguunke umu anumam na tu egwu. O bu ihe itu ijoo nke na ogwula nani enyi ohia na rhino bu anu ndi enweghi nsogbu n'aka ya.

Ma otu ubochi enyi ulo a nwetore odum na mberede ka o na anu mmiri na efere. Enyi ulo choro igbu odum ha na mpi ya, ma odom rioro ya ka omee obere. Ma enyi ulo kwetere ihapu ya na otu ihe, na odom ga bu ohu ya ma gbutewere ya anu. Odom kwere otu mgbe na enweghi olilee anya ozo.

Enyi ulo nyere odom iwu ka ojidere ele na anu mmiri na efere. Odum kwere ma bute kwara ya anu ele ogburu, bu nke oriri na udo. N'ime uche ya, okwuru na nke a bu ezi oru, ugbua aga m enwe ohere iri nri chihie ma dagharia, ma rahu kwa ura n'okpuru ndo mgbe o bula m choro.

Echi ya, enyi ulo kporo odum ozo ma nye kwa ya iwu ijidene ya myinya ohia maka nri ututu. Odum looghachin oso ha na aru ogburu, enyi nlo wee jiri anya ukwuwee rie inyinya nile a . Onweghi nke ohapuru odom ma otu, obuladi okpu-kpu ya dika onye jeere ozi.

Ka nkea gaachara, enyi huru odum ubochi nile ma na ezi kwa ya ozi igburu umu aru manu iji wee gboo aguu anya ukwu ya. Ma onweghi mgbe ohapuru nri obula nyere odum.

N'ihi na eze umu arumanuna na eweputa oge egburu enyi anu, nwunye odum n'umu ya na atazi ahuhu ichu nta, ebe ufodi umu odum na onwu n'agwu. Ka odum mpako a nazi adaa mba, enyi na ebuwe nye ibu na anya ukwu ya. Omalitere iri nri ugboro ise kwa ubochi, ebe odum na enye umu erimeri a nyere enyi ulo.

Otu ubochi enyi huru odum ka odina na okpuru osisi ogwu juru epe ike gwuchaara ya.

Okpolitere ya na nye kwa ya iwu ichu nta anu, maka ndu ijee aweele ya. Enyi ulo buru ibu ma bufe oke na onweghi ike iga ije. Ugbua onwe la oke aguu n'ahun ya.

Enyi kporo odum si ya ubochi taa iga igburum anum ga eri, ma odum ma na nke a bu ibu aru na ogaghi ekwe omume tumadi ugbua ike gwuru ya. Onupuru isi wee tie nna anyi ukwu cheba nkea ime"! Obuladi nwa m agaghi emefu ya Oji iwe feechaa aji oru weejuo ihugi ezi n'ulo m? Aguu nazi egbu ha n'ihi ewebeghi ohere chuo nta anu. Anam ari o gi biko enyi tooghepu m na nkwa nkwere.

Ma anya ukwu enyi kariri akari n ihi na onweghi omiko o bara mba na oke olu na m zooro ndu gi! N'ihi nkea ikwesiri imee ihe anyi kwekoritaa iji kwanyere onwe gi ugwu. Oji mpi ya wee tie n'ala koro oke ntu nke ukwuu.

Odum piakotara onwe ya, mara na enweghizi ugwu n'oru ya wee kpebie a ime ihe.

Otiri enyi oh! Na nwute o bu ezi okwu na m kweisri imee ihe ichoro dika isiri ma na n'iwu n'ihi anya ukwu, ka m gbue umu anu nile bi n'ohia ekwere m izaa gi oku mana aga ebido godu n'ahu gi.

Ka odum na ekwu omagoro n'azu enyi wee tinye eze ya nile n'olu enyi ma gbue ya otu mgbe.

N'ikpe azu, odum na ezi n'ulo ya nwere erimeri buru ibu nke ka nke a meechara ha malite iri anu enyi ma na chu nta ya. Umu enyi ndi ozo muru ako n'aka odum wee malite iri umu ahihia ozo. Ha Kpebiri na odi mfe ibi n'igwe maka iche kwa onwe ha n'aka eze umu anu manu bu odum.
When Hippo Was Hairy

Kedu Etu Nnunu Oturu Kpo Kpo Si Atu Onu Na Osisi KporoNku?

Otu Nkeji na Tinkom abuo

Nnunu oturu kpokpo bu nnunu bu onu siri ike nke nwere mgbasi ike ukwu eze n'isi ya. Nke bu otu uzo Chineke siri kee nnunu oturu kpokpo ibi ndu na ogbe ya, juputere na osisi kporo nku. Ebe ufodi umu nnunu na eji ahihia n'umu nju aku- akpa akwu ha ma oturu kpokpo na akuwa akwu ya na osisi kporo nku site na itu ohere karia osisi ndi ndu. Ha ji kwa onu ha atughe ala acho nri n'azu osisi icho umu erimeri.

Ototu umu nnunu oturu kpokpo ka ana enweta kariri n'etiti mba Afrika. Ndi di ka oturu kpokpo gbara aji na oturu kpokpo Cardinal. Oturu kpokpo gbara aji nwere otutu ihe oji onu ya eme. Ubochi oboula o na eti igba ha na onu ya na osisi kporo nku n etiti ogbe ya. Ozi nke o na eziwe bu nkea - nka a bu ulo m ebi m ebe a.
Chongololo

Kedu Ka Rhino Si Eche-Kwa Onwe Ya N'aka Ndi Iroya?

Otu Nkeji na Tinkom iri na otu

Rhino nwere obere onya ma onaghi achuchasi uzo nke oma kedu etu osi eche-kwa onwe ya n'aka ndi iro ya? Ha nwere ezi nti inuru ihe ha na ezi isii imi ihe bu nke nyere aka ebe ajoo anya ya no. Ha ji kwa mpi ha azoo umu ha n'aka ndi iro tumadi n'aka odum.

Ka Rhino na etoo ka on ebuwe nye ibu ibufe ndi iro ya n'etiti oke ohia obi. Ma ihe bu ihe nwute nke di ukwu bu na onweghi anu obula nwere ike izoo onwe ya n'aka di nta ji egbe, ma o bu onya ni nta. N'ihi nke a udi Rhino abuo ka enwere n'etiti mba Afrika achoro ikpochapu. Ha bu Rhino oji na nke ocha. Ndi na esi anu na chu kariri nta Rhino oji otutu afo ma na resi kwa ndi mgbere ahia si Arabia mpi ya bu nke ha ji agwo ogwu odi n'ala maka mmeko nwoke na nwanyi nanchedo isi mma. Ogwula ma anyi okere nkwucha ma leeru anya ala ka ufu ndi foronu nooro, ma obughi aga ekpochapu Rhino oji ikpam kpam.

Ugo Na Aguba **Nkeji abuo na Tinkom asa**

Otu mgbe n'ime obodo ebe ugo na nwa oke okpa bu enyi bikotara onu. Otu ubochi nwaoke ubochi nw oke okpa gaara onu ulo ugo weekeele ubochi omo ugo, inwere ike Igbazinye m aguba ka nwere wee kpuo umu dka isi?

Ugo nyere ya aguba, nwa oke okpa wee loobetara ikpu umu ya isi. Mgbe omechara, odowere aguba a ebe di mma maka iweghachi ya azu na obere oge. Ma etu ihe si eme nwa oke akpa nke obere huru aguba weere ya . Bikoeuo ezi igwu egwu ma tufue ya.

Ka abali olee ma olee gaara, ugo choro ikpu umu ya isi wee juo nwa oke okpa aguba onyere ya? Nwere m Ike inwete ya bu ugbua? Nwa oke okpa bara ulo ya choo ya ebe odobere ya ma ohughi ya. Nwunye ya kporo umu ya ma juo ha kedu aguba ugo? Ma nwa nke obere amaghi ebe nke nta n'ime umu ya tufuru aguba a echetaghazi.

Ugo kwara, nwa oke okpa achoro m aguba m, ma inyeghachi gi m ya, iga enwe nsogbu. Umu nwa oke okpa puru ichoo aguba ma ha enwetaghi ya.

Ugo gwara nwa oke okpa n'oburu na ichotaghi aguba a ga m eri umugi.

O bu ya meere ejighi nwe enyi n'etiti ugo na nwa oke okpa. Ya mere ugo noronso nwa oke okpa ana ama jiji ebe nwunye ya ji nku ya ekpuchido umu ya mgbe ugo puru nwa oke okpa ga aputa achiogharin aguba ebe nile bu nke ohubeghi ya ma ubochi taa.

Shanghani Folktales

Umu Okuwu Di Mkpa

Usoro Itu Ahia Nche-Kwa **Tinkom iri na ise**

Onweghi ihe di mkpa karia, ikuziri ndi agba ohuu uru ekere uwa baara nyere ndi bi n'etiti ya - bu nke amam ihe mmadu na choo ikpochapu.

Sir Peter Scott (Artiste/Environmentalist)

Otu Na Enweghi Aka Gomenti Na Ebu Agha Odi Mma Na Sri Lanka **Nkeji abuo na Tinkom iri na asa**

Umu otu nke na enweghi nkwado gomenti na ebu agha ikwusi gomenti inapu nwere onwe iba na otu masiri onye. Gomenti nke obodo a n'odi nso hiwere otu kommittee nke ulo oru itu ndu manu na eleekota, ileeba anya n'aka oru ndi otu Red cross Nke Sri Lanka (SLRC) nkea bu nke ugboro abuo nke a na emee ka mgbe onwa ato n'ihi umu ebubo iri ngari aka azu buna amaghi oru nke otu a.

Otu ohuru a ehiwere sitere na mgbazi nke onwa ise emere nyere otu ndi omeepuru onye ona ara ahu (Regulation Registration Act nke afo 1980 bu nke ama dika Ngo Act.

Ihe kariri otu nari ise edeela akwukwo na akpo oku ka akwusi umu mgbanwoe nke otu oru Ngo a. Ha kotoro umu mmeghariri nile na nhiwe otu oru nleekota anya otu SLRC dika ihe agaghi amita mkpuru oma.

Nke a bu inwunye ukwu n'usoro onodi oru nke otu ndia. Ndi isi otu a kwuru n'umu iwu ndi a enwere enwe ka di ire iche-kwa iri ngari n'ime otu nwere onwe a ma taa ndi o buna nke daara iwu a ahuhu.

Iji ndi mmadu edochi onodi ndi nke aghoputara site n'aka ulo oru ndi na elekota itu ndu manu bu ihe emere ugbua ebe otu SLRC no ga ebute nnukwu nsogbu amaghi aha ya. Nke a bu ihe MIRJE deeputara bu akwukwo otu oru Ngo Sri Lanka.

Ma etu osila di enwere umu ebubo nke eboro ndi mbu nke aghoputara na mbu imee nnochite anya ndia na SLRC ekwuru na ndi a kwuru onwe ha nnukwu ugwo onwa ma na agbaghariri ugbo ala aghara-ghara, ebe ndi ezi n'ulo ha na aga njem mba ofesi na efu nka kwesiri igara ndi otu nke notere akaa n'ime otu SLRC.
BAOBAB

Afo Ise Nzuko Beijing Gaa-Chaara **Otu Nkeji iri Tinkom ato na asato**

Ndi nnochite anya gomenti di iche iche gaa ezukoo na oke onodi otu United Nation General Assembly n'ime onwa isii nke afo 2000 ileeba anya ma mmejuputa umu ububo nkwekorita nke nzukoo ano etiti mba uwa jikoro ndi ndiom nwere n'ime afo 1995 na Beijing. Ndi otu Ngo amaliteela ikpoku ndi ochichi obodo obula iga nzuko a ha na akwukwo gosiri na eweepula iwu nke meghidere ikpa oke meghide ndiom. Ndi otu Ngo abuo a kwuru NGHATNGHA hiwere isi na Washinton D.C . U.S.A na CEDAN na agbasa ozi iweta na mmechi ikpa oke meghidere ndiom.

Oku a na abia izoo ndiom nghotara nke oma na iwu a ka di ire.

Mgbasa ozi bu ichetere gomenti iwepu ma o bu meghara umu iwu ndia ka ono na aga n'ihu kwa afo wee rue oge Beijing tinyere nzuko onodi nke ise. Na oke onodi nzuko puru iche ekwesiri ekwu maka ya na ezi mmasi na itinye uchu n' (Karia ileeghra ya anaya) umu okwu a na muo bu ihe nke kporo oku nwepu iwu ikpa oke ma NGHATA NGHA UGBUA

Nke a bu onu mmiri okwu Brooke Ackerly Nwanyi gbasiri ike ma buru kwa okanmuta ana nzere okwu ndorondoro na mahadum California U.S.A Okwenyere na ndiom kwesiri ileeru anya karia iwu ikpa oke ma choo umu ihe ndi ahu na ebute ikpa oke na meghide ebe ndiom no.

Mmeghide Ndiom N'etiti Uwa Nile **Otu Nkeji iri Tinkom abuo na isi**

? **INDIA**

Nwata nwanyi di afo iri ka onye oru ugbo elu zoro mgbe onuru mkpu akwa ya. Onye oru ugbo elu meechara nu ihe butere akwa nwata bu na nna ya resi ya onye Saudi Arabia di iri afo isii no ya nso na otu oru ego ha bu nari USD abuo n iri ano.

? **KENYA**

Na ebe obibi ulo akwukwo ka umu nwoke di nari ato buru agha ebe obibi umu agbogho. Umu agbogho iri asa na otu ka amanyene inwe mmeko nwoke na nwanyi ebe iri na itohu ka azoogburu n'ukwu na nwuo pii na igba aso ndu.

Onye isi ulo akwukwo a kwuru na umu nwoke ndia ebughi ihe ojoo na obi meeghide umu agboghoa. Ihe ha choro bu mmanye inwe mmeko nwoke na nwanyi.

? **BRAZIL**
Nwokeji mma gbue nwunye ya na enyi nwanyi ya ekpelara ikpe ochu nke abuo nke nwoke bu onye nnukwu oka ikpe n'ulo ikpe a. Ihe ejiri kpelara ya ikpe bu na ochoro izee isi onwe ya maka mmetoo ugwu ya.

? **UNITED STATES**
Nwanyi di iri afo ise na otu ka enyi ya nwoke mara mma ugboro iri na itolu ma sugbue ya n'ime ulo ikpe ka ona choo igbati-kwu nche kwa ndu ya. Ugboro abuo ka akpuru nwa amadi maka inye nsogbu. Ma ugboro abuo a akwusiri ikpe ya.

Equality Now

Isi Obodo Mmanye Mmekorita Nwoke Na Nwanyi N'Etiti Mba Uwa

Otu Nkeji Iri Tinkom ato na otu

Amawa-putala mba South Afrika dika isi obodo n'etiti mba uwa kachasi nwe mmanye mmekorita nwoke na nwanyi. Akwukwo onu ogugu nke eweputara ihe na egosi na enwere iri puku ise mmanye mmekorita nwoke na nwanyi gbaara n'ime afo gaara aga. Ndi ulo oru uwe oji na akoowa na nkea egosighi onodi ajoo ndu gbasatara mmanye mmekoo nwoke na nwanyi n'etiti obodo a. Ihe kariri iri percent itolu na ato ka anaghi ekwuputara ndi oru uwe oji maka ihe ihere n'ujoo nyere onye nke emere ya.

Dika mgbasi ozi nke ulo oru igwe okwu Voice of Amerika, oru mmanye a na esowe mmuru ahu si n'aka onye buru agha a. Ma otu akuko nke oha na eze nuru bu nwanyi ekechiri anya ndi otu abuo wee dina ya abali abuo ma hapu kwa ya n'etiti agbata ugwu bu ebe ndi agbata obi nwetere ya. Imi ya repuru tinyere igbirigbi onu ya. Onwe Kwara umu mmeru ahu di iche iche. Ozi e si n'ulo ogwu nwete na akoowa na ndu nwanyi adichaghi mma ma otu, na aga cho otutu mmeghari anu ahu ya n'usoro iwa ahu.

Dokita Jacob Zuma bu Osoje aka na chi mba South Afrika dika onye ka chaa nwe omiko ebe nwanyi a no maka ajoo agwa a emesoro. Ma otutu ndi nkato no na isi ochichi na ekwu na inwe muo di otu a abughi ihe ohuru n'ihi na ndi mmanyere ya a ka emere nwunye ya na be ha bu kwazulu Natal

VOA

Mkpuru Okwu Na Nkoowa Ya

ANGAP	-	Otu Aka Oru Nche Kwa Ogbe Etiti
CEDAW	-	Mgbasa Ozi Nkwusi Ikpa Oke Meghidere Inyom
CFA	-	Otu Nkwado Ego Ime Obodo Nke Afrika
CSTM	-	Otu Jikoro Ndi Oru Malian Onu
D.C	-	Ngalaba Columbia
DFID	-	Nkwado Ngalaba Etiti
DSA	-	Otu Muta Nkwado
GNP	-	Nchikota Ihe Emmeputara
KFW	-	Otu Enyem Aka Mba Germany
NCRC	-	Ogbe Nyocha Nche-kwa Ekere Uwa
NGO	-	Otu na Enweghi Aka Gomenti
ODA	-	Enyem Aka Nkwado Ndi Oru
OECD	-	Otu Nkwado Njikoo Aka Okwu Aku N'uba
TAC	-	Nchikota Onu Ogu Ikesiri Igbu
UNTM	-	Otu Ndi Oru Etiti Mba Mali
U.K	-	United Kingdom
U.S.D	-	United States Dollar
UWEP	-	Amuma Okacha Mara Obodo Mmepere Emmepere N'Umu Ahihia
WWF	-	Otu Nkwado Ego Nche Ekere Uwa